

ajándékként helyezhettük el az emeleten Posta Máté festőművész Kondor Béla díjas diplomamunkáját, amely a 13 aradi vértanút ábrázolja.

Noha az elmúlt év igen mozgalmas időszak volt a DAB életében, azt kell látnunk, hogy a 2010-es év is bővelkedni fog eseményekben és feladatokban. Májusban Debrecen rendezi meg a területi bizottságok vezetőinek éves találkozóját, s a szakbizottságok is rangos rendezvényekre készülnek. Az MTA elnöksége napirendre tűzte a Tiszakutató Intézet megszervezését, amelynek előkészületei folyamatban vannak. Ennek elhelyezését az Atomki önzetlen felajánlása teszi lehetővé. Itt említhető, hogy a Tiszántúli Vízgazdálkodási Tanács szakértő delegálását kérte a Vízyűjtő-gazdálkodás tervezési bizottságába a DAB-tól, erre Nagy Sándor Alex egyetemi docens személyét, a Hidrobiológiai Tanszék docensét jelöltük. Örömmel jelenthetjük, hogy egy régóta tervezett munka elkészült, a

Történelmi Intézet tanársegéde, Kerepeszki Róbert megírta a DAB történetét, amelynek kiadása már 2010 évi feladat. További terveink között szerepel a székház kertjének felújítása, az épület nyílászáróinak cseréje, a taglisták kiegészítése, honlapunk aktualizálása, Szervezeti és működési szabályzatunk megújítása, a határon túli magyar kutatók támogatása, valamint kommunikációs tevékenységünk hatékonyabbá tétele a sajtó irányában.

Mindez csakis az MTA elnökségének és a terület önkormányzatainak segítőkészségével, valamint a tudományos közösség valamennyi tagjának támogatásával és közös munkájával valósítható meg. Ennek reményében zárjuk beszámolóinkat, s kívánunk a régió tudományos életében további sikereket és eredményeket.

Bitskey István
a DAB elnöke

Főtitkári beszámoló a DAB szakbizottságainak 2009. évi munkájáról

Igen Tisztelt Elnökség! Tisztelt Közgyűlés! Hölgyeim és Uraim!

A szakbizottsági elnökök benyújtották részletes beszámolóikat és megtették szóbeli előterjesztésüket a DAB 2010. január 27-én tartott tanácsülésén. A DAB Tanácsa a szakbizottságok beszámolóit elfogadta. Most a szakbizottságok legfontosabb eseményeit elevenítem fel.

A Nyelv- és irodalomtudományi Szakbizottság az Anyanyelv a tudományban című konferenciával és a közép-európai hungarológiai műhelyek képviselőinek kerekasztal-beszélgetésével gazdagította a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozatot. – A Nyelvtudományi Munkabizottság legnagyobb konferenciája a magyar nyelv strukturális nyelvtanáról tartott kilencedik angol nyelvű konferencia volt. A tavaszi nyelvtudományi felolvasó üléseken a debreceni szakemberek bemutatkozását tették lehetővé. – A Fiala Irodalmárok Fórumán doktoranduszok mutatkoztak be. – Támogatták a különféle tudományos műhelyek publikációinak megismertetését és a nemzetközi kapcsolatok erősítését, külö-

lőinek kerekasztal-beszélgetésével gazdagította a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozatot. – A Nyelvtudományi Munkabizottság legnagyobb konferenciája a magyar nyelv strukturális nyelvtanáról tartott kilencedik angol nyelvű konferencia volt. A tavaszi nyelvtudományi felolvasó üléseken a debreceni szakemberek bemutatkozását tették lehetővé. – A Fiala Irodalmárok Fórumán doktoranduszok mutatkoztak be. – Támogatták a különféle tudományos műhelyek publikációinak megismertetését és a nemzetközi kapcsolatok erősítését, külö-

nösen is az Olasz Tanszékkal (Risorgimento konferencia) és a Néderlandisztikai Tanszékkal (Imagológia-konferencia). – Az Irodalomtudományi Munkabizottság részt vett az európai műveltségéről és a Kazinczy Ferencről szóló tudományos tanácskozás előkészítésében és szervezésében.

A Társadalom- és Történettudományi Szakbizottság a munkabizottságokban zajló rendezvényekre koncentrált. A Történettudományi Munkabizottság konferenciái, ismeretterjesztő programjai, kerekasztal-beszélgetései és műhelyvitái a határon túl élő magyar tudósokkal való kapcsolatépítést is szolgálták. Segítségükre volt ebben a Debreceni Egyetem Történelmi Intézete, a Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola, a Magyar Történelmi Társulat, az Erdélytörténeti Alapítvány és a 150 éve alapított Erdélyi Múzeum Egyesület. – A Néprajzi Munkabizottság megjelentette az 1956-os forradalom 50 éves emlékét idéző konferencia 600 oldalas anyagát. – A Településtudományi és Területfejlesztési Munkabizottság a Nagyváradai Állami Egyetemmel az EU regionális politikájáról, ill. 8 társrendezővel a határon átnyúló partnerségről tartott nemzetközi konferenciát.

A Jogi- és Közgazdaságtudományi Szakbizottság rendezvényei közül kiemelkedett a XXIX. OTDK megrendezése, a „Kutatók Éjszakája” keretében szervezett ismeretterjesztő est, konferencia és kerekasztal-beszélgetés; a „Fenntartható-e a fenntarthatatlan fejlődés...” című gazdaságpolitikai konferencia; G. W. Kolodko professzor, korábbi lengyel pénzügyminiszter előadása; a „Rendszer-váltások – tanulságok” című konferencia a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából, és a VI. Debreceni Jogász Doktorandusz Konferencia. – A bizottság a Nagyváradai Egyetem Közgazdaság-tudományi Kará-

val közösen, folyamatosan részt vesz európai uniós projektekben.

A Nevelés-, Művelődéstudományi és Pszichológiai Szakbizottság rendezvényeit több európai vendég is megtisztelte (Wolfgang Mitter, Deutsches Institut für Internationale Pädagogische Forschung, Frankfurt/M. és Ulrich Teichler, Internationales Zentrum für Hochschulforschung, Kassel professzorok; Elzo Molenberg, a Holland Királyság nagykövetségének munkatársa). Tudományos napot rendeztek a holland gyermekmentő akció emlékére a Néderlandisztika Tanszékkal. A 70 éves Kozma Tamás professzor tiszteletére rendezték meg a „Kié az oktatáskutatás?” című konferenciát, és immár hatodik alkalommal gyűltek egybe a Kiss Árpád Emlékkonferencia résztvevői. A szakbizottság szervezésében a DAB Székház adott otthont az Új Mandátum Könyvkiadó *Oktatás és társadalom* című sorozatában megjelent kötetek bemutatójának.

A Bölcséleti, Művészet- és Ókortudományi Szakbizottság. A Filozófiai Munkabizottság megrendezte *A technika filozófiája* című nemzetközi konferenciát neves hazai és német filozófusok részvételével, valamint *A Nyugat kontextusai* című kiállítást és tanácskozást. – A Valástudományi Munkabizottság jól szervezett őszi DAB-könyvbemutató keretében öt tanulmánykötet ismertetett meg az érdeklődőkkel. – A Klasszika-filológiai Munkabizottság – más partnerekkel együtt – az Eötvös Collegiumban mutatta be Borzsák István akadémikus sokoldalú tevékenységét. Kiadták a DAB által is támogatott terjedelmes *Schola Europaea*-kötetet, amelyet követett az uppsalai nemzetközi neolatin konferencián elhangzott előadások magyar nyelvű változata. – Az Epigraphicai Munkabizottság megszervezte a IX. Epigraphicai Kerek-

asztalt. – A Művészettörténeti Munkabizottság *A Kortárs ikonfestészet Magyarországon* című kiállítás megrendezését segítette Kecskeméten, míg a Zenetudományi Munkabizottság szerepet vállalt az év Haydn és Mendelssohn megemlékezésében.

A Matematikai és Fizikai Szakbizottságban a matematika területén három fontos rendezvényre került sor. Az első egy didaktikai konferencia volt. A második a Finsler geometriáról rendezett nemzetközi konferencia, a harmadik pedig a Kertész Andor professzor tiszteletére tartott emlékülés. – A Fizikai Munkabizottság az Atom-magkutató Intézet alapítójának, Szalay Sándor professzor születésének 100. évfordulója tiszteletére rendezett emléknapot. – Jelentős érdeklődés kísérte a „Fizikusnapok”-at és „Kutatók éjszakája” rendezvénysorozatát. – A fizika népszerűsítésére nyílt napot tartottak a Fizikai Intézetben, és aktívan részt vettek a Televízió „Delta” című adásában bemutatott rövidfilm elkészítésében. – Másodszor rendezték meg a Gyakorlati Vákuumtechnika Tanfolyamot. – Az Informatikai Munkabizottságban a 100. éve született Gyires Béla professzorra emlékeztek, illetve egy nemzetközi konferenciát is szerveztek. Megrendezésre került egy 10 napos nemzetközi képfeldolgozó nyári iskola, valamint egy, a multimédia oktatásban betöltött szerepével foglalkozó konferencia. Idén is sikeresek voltak az immár hagyományossá vált Informatikai Szakmai Napok.

A Mezőgazdasági Szakbizottság 7 munkabizottsága 40 rendezvényt tartott, ezek közül kiemelendő, hogy a Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztályának állattenyésztési-, növénytermesztési- és agrárközgazdasági szakbizottsága tartott kihelyezett ülést a munkabizottságok bevonásával Debrecenben.

– Emlékezetes marad a Debreceni és Miskolci Területi Bizottságok elnökségének és Mezőgazdasági Szakbizottságainak közös, kihelyezett ülése, amely egy Tokaj-Sárospatak közötti hajóúton zajlott. A Bodrogköz víz- és tájgazdálkodási összefüggéseinek megismerése mellett pataki nagykönyvtár-látogatásra, és a Hegyaljai Erdészet gazdálkodásának bemutatására is sor került Háromhútn. – Jelentős tanácskozást tartottak az Egyetem Agrár- és Műszaki Tudományok Centrumával, valamint a Magyar Agrárkamarával az „Agrár kutatás-fejlesztési és innovációs stratégiáról”. – A Magyar Tudomány Ünnepe keretében a Szakbizottság visszaemlékezett az egykori Egyetemi Szövetségre, és az agrár-felsőoktatás eltelt 10 évére.

Az I. Orvostudományi- és Biológiai Szakbizottság 19 nagyobb rendezvényen 3326 fő vett részt. Ezek között több kongresszuson határon túli magyarok, valamint román, szerb, ukrán és Egyesült Államokbeli résztvevők is aktívan szerepeltek. – A 14 munkabizottságban megrendezett előadások közül a legnagyobb érdeklődésre a *Kardiológiai Munkacsoport* továbbképzést is jelentő éves rendezvénye és a Nephrologiai Napok tartottak számot. – A *Nukleáris Medicina Munkabizottság* tagjai üzembe helyezték az általuk kifejlesztett miniPET berendezést, és két országos kongresszus keretében számoltak be a tomográf technikai jellemzőiről. – Az *Endokrinológiai és Anyagcsere Munkacsoport* tagjai nemzetközi kollaborációban új technológiát fejlesztettek ki és teszteltek diabeteszes betegek számára. A *Sejt- és Molekuláris Élettani Munkabizottság* a sejtfunkciók membrán kontrolljának legújabb tudományos eredményeit ismertette egy nemzetközi konferencián. – A *Neonatólogiai*

Munkabizottság együttműködést valósít meg a Miskolci Akadémiai Bizottság testvérszervezetével a neonatológiai ellátás fejlesztésére. – A hallgatói szuicidiumok szokatlanul nagy aránya miatt a Mentálhigiénés Munkacsoport nagyobb figyelmet kíván fordítani az egyetem diákjainak mentálhigiénés állapotára. A munkacsoport elektív kurzusokkal elkezdte a megelőzést. Tervezik önismeret-fejlesztő, önértékelési és megküzdési stratégiákat fejlesztő csoportok indítását.

A II. Orvostudományi- és Biológiai Szakbizottság 13 tudományos rendezvényt bonyolított le, amelyek közül kiemelkedik a Klinikai Infektológiai Munkabizottság által megrendezett „Európai Antibiotikum Nap”; az Immunológiai Munkabizottság által szervezett fórum „A mikrobák és az immunrendszer kapcsolatának aktuális kérdéséről”; valamint a Sportbiológiai és Mozgásszervi Munkabizottság a „Törődés Napja” című orvos-beteg találkozója. – Szintén nagy jelentőségű volt a műtéttani, mikrosebészeti és laparoszkópos alapoktatás a Gyakorlati és Kísérletes Sebészeti Munkabizottság szervezésében. – A szakbizottság hagyományosan jó kapcsolatot ápol a környező országok tudományos műhelyeivel, a rendezvényeken számos külföldi előadó vett részt. A DE OEC III. sz. Belgyógyászati Klinika Regionális Immunológiai Laboratóriuma (RIMM) Szlovákiával és Ausztriával épített ki új szakmai kapcsolatokat.

A **Műszaki Szakbizottságban** már rendszeresnek mondható a *Műszaki Tudomány az Észak-Alföldi Régióban* konferencia, amelyen 2009-ben először szerveztek külön hallgatói szekciót is, illetve konferencia kiadványt jelentettek meg. Tovább folytatódott az *elektronikus Műszaki füzetek* megjelentetése is. – A szak-

bizottság tagjai más országok szakembereivel együtt több tudományos konferencián vettek részt. Ezek közül kiemelendő az Erdélyi Múzeum Egyesület Műszaki Tudományok Szakosztályával ápolts kapcsolatok.

A **Kémiai Szakbizottság** számos hazai és nemzetközi tudományos rendezvény szervezésében vállalt szerepet. – A DAB Székházban lebonyolított workshop témája a rákos megbetegedések gyógyításában használható, a legújabb kutatások során előállított fémorganikus vegyületek tanulmányozása volt. – A Polimerkémiai Munkacsoport egyik központi témája a nanorészecskék előállítása, sajátosságainak feltárása és a modern nanotechnológia eredményeinek széleskörű gyakorlati felhasználása volt. – A Mezőgazdasági Kémiai és Élelmiszer-feldolgozási Munkabizottság tagjai az egészséges élelmiszerek előállításának kérdéskörével foglalkoztak. Mintegy 50 előadás és közlemény született ebben a témakörben. – A Szeretlen és Analitikai Kémiai Munkabizottság kidolgozott és 2009-ben szabadalmaztatott egy olyan nagy érzékenységsű analitikai mérőmodszert, amely a környezetszennyező toxikus elemek, anyagok pontosabb meghatározását teszi lehetővé. – A Kémia Oktatása Munkabizottság is igyekszik a diákok érdeklődését a kémia iránt felkelteni. „Nagyerdei mesék a kémiáról” címmel harmadik éve szervez sikeres előadásokat középiskolások számára. – A szakbizottság intenzív kapcsolatot ápol a termelő üzemekkel (TEVA, Akzo-Nobel Rt., TVK Rt., BorsodChem Rt., Pannon-pipe Kft., Kemikál Rt.) és a régió mezőgazdasági és élelmiszergyártó üzemével.

Az analitikai és környezetanalitikai kutatás terén napi kapcsolatban állnak a Nyíregyházi Főiskola megfelelő Tanszékein dolgozó kollégákkal és tartják a

kapcsolatot az aradi és nagybányai, valamint szatmári a nagyváradi, kolozsvári és nyitrai, valamint zágrábi egyetemekkel. A DAB Szervetlen és Analitikai Munkabizottsága szoros kutatási együttműködést tart fenn a Kolozsvári Babeş-Bolyai Egyetemmel, Szlovákiában a Kassai Műszaki Egyetemmel és a Šafarik Egyetem Kémiai Intézetével.

A Környezettudományi Szakbizottság a „Darwin év Debrecen 2009” című előadássorozattal járult hozzá a nemzetközi „Darwin év”-hez. Kiváló előadások adtak ízelítőt a Darwin születése óta eltelt 200 év legfontosabb evolúcióbizológiai eredményeiből. – Társszervezői voltak a „80 éves a Debreceni Egyetem Növényzeti Tanszéke” című ünnepi konferenciának is. – A Tájélföldrajzi Munkabizottság társszervezésében negyedszer rendezték meg a Debreceni Földrajzi Disputát. A „Környezet és Energia Konferencia” színhelye is a DAB Székház volt. – A Tájélföldrajzi Munkabizottság másodszer segített megrendezni a „Települési Környezet Konferenciát”. – A „Föld Éve” ülés 21 előadásban foglalta össze a környezetföldta-

ni és paleo-ökológiai vizsgálatok legújabb hazai eredményeit. – A Humánökológiai Munkabizottság két konferenciát szervezett „Jelenkori környezetünk” címmel. – A Környezetegészségügyi Munkabizottság tagjai fontos témákban járultak hozzá a tudományos ismeretek bővítéséhez, valamint a közvélemény formálásához (pl. a határokon felállított sugárkapuk és a sugárbiztonság, vagy a neutronsugárzás, sugárvédelem kérdéseiben).

* * *

Végül, jelentem a Közgyűlésnek, hogy a DAB 12 szakbizottságának 2009-ben tartott rendezvényein összesen 13504 fő vett részt. Ez a létszám 2007-ben 13529 fő; 2008-ban 13448 fő volt, azaz az érdeklődés nem csökkent munkánk iránt. Köszönetet mondok minden szak- és munkabizottság elnökségének és tagjainak a sikeresen elvégzett munkáért.

Fekete Károly
a DAB főtítkára